

OLERKARIA

(Denporatik ateratzen den probetxuaren
ipui barregarria)

Behin, Europa-erdiko hiri haundi batean, olerkari pobre bat bizi zen. Olerkari honek, ehun urteak bete etzituen arte, etzuen, inoiz hilen etzela esperantza galdu. Baina honek aisola gutxi digu egun.

Olerkaria fabrika bateko kontularia zen. 15 (hamabost) urtekin sartu zen han lanean, eta 85 (laurogetabost) urteak arte, etzuten jubilatatu. Ofizina mehar eta ilun batean pasatu zuen bere bizi luzea, eta bere bertso ederrak ere hantxe moldatu.

Etzeunkan izenik, edo eztaki inork izen bat zeukanik, eta kintzena kobratzen zuenean, firma beharrean, zentzu gabeko lerro bihurri batzuk imini zituen, eta inori etzion inoiz aisola izan. Guri ere, ez, gaur egunean, bere bertsoak gordetzen etzelako.

Gaspe-denporan, asko irakurri zuen, eta gizon-denporan asko eskribitu. Ofizinan bota zituen aurreneko 20 (hoge) urteetan, etzen bere zortzarekin konformatzen, eta apostu bat egin zuen bere buruarekin, kontu-liburuetan idatziriko numero bakoitzagatik, bertso bateko puntu 1 (bat) modutuko zuela. Minutu bakoitzean numero 2 (bi) eskribitzen zituen, eta puntu 2 (bi), bere paperetan. Nola orduak 60 (hiruroge) minutu dituen, 120 (ehun eta hoge) puntu eskribitzen zituen ordu bakoitzean, eta egunean 1.440 (mila laureun eta berroge) puntu. Urtean 300 (hirureun) egun lan egiten zuen; horregatik urtean 432.000 (laureun eta hogetamabi mila) puntu eskribitzen zituen. Urteak joan eta urteak etorri, 50 (berrogetamar) urteak bete zituen arte eskribitzen irau zuen. Honela bere bizitzean 14.256.000 (hamalau miloi berreun eta berrogetamasei mila) puntu eskribitu zituen.

Igande eta jai-egunetan, bere bertsoak konpontzen eta atontzen zituen. Aste artean eginiko puntu guztiak launa biltzen zituen ber-

tsoetan, bertsoak ehuna kantuetan, eta kantuak hamarna liburuetan. Honela bere bizi-erdian 3.584 (hiru mila bosteun eta hirurogetalau) liburu idatzi zituen.

Liburuak idazteko papera, ofizinako horniduratik hartzen zuen. Paper lodia zen, eta bakoitzak erreal bat balio zuen. Paper bakoitzean 5 (bost) bertso kabitzen zitzaizkion. Poliki egiteko beste paper batzuk sartzen zituen, apaindura eta koloreekin. Honela, liburu bakoitzak 250 (berreun eta berrogetamar) paper zituen. Kontulari olerkariak idazten zuen liburu bakoitza 100 (ehun) peseta kostatzen zituzion fabrikari, guztira 356.400 (hirureun eta berrogetamasei mila eta laureun) peseta.

Hilean, 3.000 (hiru mila) peseta irabazten zituen, eta nola ofizinan zegoen denporaren erdia bertsoak konpontzen zegoen, bere liburuak kostatu zitzaizkion fabrikari 584.000 (bosteun laurogetalau mila) peseta, eta paperarekin, 950.400 (bederatzireun eta berrogetamar mila laureun peseta) peseta. Diru hori apurka apurka ohostu beharrean, kolpe bat egin balu, automobil bat eta etxe bat Artekalen erosteko hainbeste eukiko zuen, eta honela etzuen lan egiteko premiarik izango.

Liburuak gela aparte batean gordetzen zituen. 50 (berrogetamar) urteak bete zituenean, gela hartan zen sartu azken liburua gordetzera. Eta izaturik geratu zen, liburu berria nun imini etzeukala ikusi zuenean.

Bere kolkorako pentsatu zuen:

—Gehiegi idatzi dut. Hainbeste bertsoaren artean, gauza balio-gabe asko ezoteda egongo?

Eta bere bihotzean duda sakon bat egin zitzaion. Duda horren kontrako burrukan irauin zuen hurrengo urtean, eta gauza bat erabaki zuen: bere liburu guztiakin beste haundiago eta luzeago bat egingo zuela. Liburuak launa hartzen zituen, eta sobra zeuden bertsoak kendurik laurekin berri bat egiten zuen, eta honela 898 (zortzireun eta laurogetamazortzi) liburu geratu zitzaizkion. Hauekin beste hainbeste egin zuen eta 214 (berreun eta hamalau) geratu. Hauk atzera bildurik, 53 (berrogetamairu), gero 13 (hamairu), eta azkenean 3 (hiru). Hiru hauekin azkenean bat bakarra egin zuen. Hau egiten, 40 (berrogei) urte tardatu zuen; honela gutxi gora behera, hamabi egun tardatu zuen laburkuntza bakoitzean. 3.594 (hiru mila bosteun eta laurogetamalau) liburuetatik bat bakarrik utzi zuen, eta 14.256.000 (hamalau miloi berreun eta berrogetamasei) puntuetatik, 7.263 (zazpi mila berreun eta hirurogetairu) 6 (sei) puntuko bertso, guztira 43.596 (berrogetairu mila bosteun eta laurogetamasei) puntu. Guztira, 14.212.422 (hamalau miloi berreun eta hamabi mila laureun eta hogetabi) puntu borratu zituen, 40 (berrogei) urtetan.

Baina 10 (hamar) urte zeuzkan oraindik, eta aurrera joateko erabakia hartu zeun; gehiegi hitz egin zuen, eta ederki zekien, hainbeste

solasetan, biziaren arrazoia aurkitu zuela, eta orain liburu hartan, bere begien aurrean, zeukala, bertso artean ezkutaturik.

Bere bizitzeko azkenengo 10 (hamar) urteetan, puntuak borratzen irauñ zuen. Duda sakonak egiten zitzaizkion puntu bakoitza borratzeko, baina gauza guztiak ongi aztertu eta ikertu ezkeru, etzeukan batere urrikalmenturik. Eta bat utzirik, beste guztiak borratu zituen azkenean. Geratu zena, hau zen:

Gizonaren gorputza
buztinezkoa da.

Biharamunean, hil egin zen:

Olerkari guztiak bezala, infernura joan zen. Hantxe demonio batek hartu zizkion kontuak. Demonioak esan zuen bere kolkorako:

—Ezaminatu dezadan arima hau. Ea nola erretzen dugun: olioizko sutan ala egurrezko sutan.

Eta olerkariari:

—Urlia, ehun urte bizi zara. Zer izan zara?

—Olerkaria.

—Ea ze probetxu atera duzun zure bizitzetik. Zer idatzi duzu? Erakutsi!

—Bertso hau.

—Eta bertso hau idazten ehun urte tardatu duzu? Hogeï letra dauzka. Letra bakoitza idaztea bost urte kostatu zaitzu. Hainbeste zorakeria izan ezpazenu buruan, zure txiki-denporan jakingo zenuen hori, kristau dotrina irakurri bazenu. Orain, pospolu baten garrean erreko zara eternidade guztian. Amen.

G. ARESTI.

